

**ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ УКЛАДЕННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ
ДОГОВОРІВ ЗА УЧАСТЮ СТРУКТУРНИХ ПІДРОЗДІЛІВ
МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ**

Цепелевські Дар'я Войцехівна

курсант

Військово-юридичного інституту

*Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
м. Харків, Україна*

Рибицька Олена Миколаївна

*викладач кафедри права Національної безпеки та правової роботи
Військово-юридичного інституту*

*Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
м. Харків, Україна*

Цивільно-правовий договір є ключовим правовим інструментом, що регулює широке коло майнових та особистих немайнових відносин між фізичними та юридичними особами. Його загальні положення визначають основні засади функціонування цього правового інституту, включаючи поняття, принципи, види та вимоги до укладення договору.

Структурні підрозділи Міністерства оборони України укладають велику кількість цивільно-правових договорів на отримання послуг, товарів, виконання тих чи інших робіт, однак під час виконання вищезазначених договірних зобов'язань виникає ряд певних проблемних питань, що у майбутньому можуть слугувати предметом судових спорів. В цьому і полягає актуальність дослідження даної проблематики.

Відповідно до Цивільного кодексу України, цивільно-правовий договір визначається як «домовленість двох або більше сторін, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків» [1, ст. 626].

Цей правочин характеризується такими ознаками, як двосторонність, майновий характер та рівність сторін [2, с. 456]. Договір є основним правочином у цивільному обороті і відрізняється від інших правових явищ [3, с. 78–79]. Ключовими принципами, на яких ґрунтується інститут цивільно-правового договору, є: свобода договору; рівність сторін; неприпустимість свавільного втручання у приватні справи;

беззаперечність виконання договірних зобов'язань; справедливість та добросовісність [1, ст. 3].

Ці принципи забезпечують функціонування договірних відносин на засадах диспозитивності та саморегулювання [4, с. 91–92]. Законодавством України передбачено широкий спектр різноманітних видів цивільно-правових договорів. Їх можна класифікувати за такими критеріями: за предметом (купівля-продаж, оренда, позика тощо) [1, ст. 54–72]; за характером зобов'язання (оплатні та безоплатні) [1, ст. 901, 1046]; за спрямованістю (односторонні та двосторонні) [1, ст. 516, 626]; за моментом виникнення (реальні та консенсуальні) [5, с. 201–202].

Структурні підрозділи Міністерства оборони України укладають з юридичними та фізичними особами наступні види цивільно-правових договорів:

1. Договори поставки товарів та надання послуг для потреб Збройних Сил України та інших військових формувань.
2. Договори оренди та лізингу рухомого і нерухомого майна.
3. Договори на виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських та проектних робіт.
4. Договори на проведення будівельно-монтажних, ремонтних та інших видів робіт.
5. Договори про страхування військового майна та особового складу

Укладання вищезазначених договорів здійснюється відповідно до Господарського кодексу України, Цивільного кодексу України, Закону України «Про публічні закупівлі» та інших нормативно-правових актів.

Аналізуючи судову практику, найчастіше спори між Міністерством оборони України та юридичними чи фізичними особами виникають через невиконання чи неналежне виконання наступних умов договору:

1. Порушення строків виконання зобов'язань за договором.

Наприклад, несвоєчасна поставка товарів, виконання робіт чи надання послуг.

2. Невідповідність якості товарів, робіт чи послуг умовам договору.

Наприклад, постачання товарів, які не відповідають встановленим технічним вимогам.

3. Недотримання обсягів та асортименту поставки товарів або виконання робіт/надання послуг за договором.

4. Порушення порядку розрахунків та несвоєчасна оплата зустрічних зобов'язань сторін.

5. Невиконання додаткових умов договору, таких як надання гарантій, забезпечення виконання зобов'язань тощо.

Вирішення таких спорів, як правило, здійснюється в судовому порядку з посиланням на відповідні норми чинного законодавства.

Задля уникнення судових спорів між структурними підрозділами Міністерства оборони України та юридичними чи фізичними особами, слід більш деталізовано прописувати умови договору та:

1. Чітко визначати предмет договору, обсяги, асортимент, якісні характеристики товарів, робіт чи послуг.

2. Встановлювати максимально конкретні строки виконання зобов'язань, графіки поставок, виконання робіт, надання послуг.

3. Прописувати детальні вимоги до документального підтвердження факту та якості виконання зобов'язань.

4. Передбачати чіткий порядок здійснення розрахунків, встановлювати обґрунтовані штрафні санкції за порушення умов оплати.

5. Визначати вичерпний перелік підстав для зміни або розірвання договору, процедуру врегулювання спорів.

6. Забезпечувати договірні зобов'язання банківськими гарантіями, завдатками, неустойками тощо.

7. Передбачати механізми контролю за виконанням договору, проведення перевірок та інспекцій.

Такий комплексний підхід до формулювання умов договору дозволить мінімізувати ризики виникнення спорів та судових розглядів. Підсумовуючи все вищезазначене, ми дійшли висновку, що цивільно-правовий договір є важливим правовим інститутом, що регулює широке коло майнових та особистих немайнових відносин. Його загальні положення, які визначають ключові принципи, види та вимоги до укладення, забезпечують стабільність та передбачуваність цивільно-правового обороту. Дослідження цих положень з урахуванням чинного законодавства та наукових позицій дає змогу комплексно зрозуміти природу та особливості цивільно-правового договору.

Література:

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40-44. Ст. 356.

2. Цивільне право України: підруч. / за ред. Є. О. Харитонова, Н. Ю. Голубевої. Одеса: Фенікс, 2012. 870 с.

3. Стефанчук Р. О. Цивільне право України: навч. посіб. / Р. О. Стефанчук. К.: Прецедент, 2004. 428 с.

4. Ківалов С. В. Принципи цивільного права України / С. В. Ківалов, Ю. М. Оборотов // Актуальні проблеми держави і права. 2008. Вип. 38. С. 89–96.

5. Коссак В. М. Цивільне право України: навч. посіб. / В. М. Коссак, І. Я. Верес. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2009. 510 с.